

Autofil
v/ Journalist Stein Inge Stølen

SAKSBEHANDLAR: KARI SVEEN

ARKIVKODE: 2013/8016 - 432.3 DATO: 24.01.2014

**JOTUNHEIMEN NASJONALPARK - DISPENSASJON - MOTORFERDSEL - 2013 - AUTOFIL-REPORTASJE I JOTUNHEIMEN -
AUTOFIL V/ JOURNALIST / PROSJEKTKOORDINATOR STEIN INGE STØLEN**

Viser til søknad av 20.11.13 og til førebels svar om vidare saksbehandling sendt 06.01.14.

Nasjonalparkstyret behandla søknaden frå Autofil i telefonmøte 23.01.14, og gjorde slik vedtak:

Med heimel i § 5.1 i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark avslår Nasjonalparkstyret søknad frå Autofil v/ Stein Inge Stølen om dispensasjon for motorferdsel i samband med filming av eit program i serien *Autofil*.

Grunngjeving:

Produksjon av eit program om bilkjøring innan verneområdet vert vurdert å falle utanom det ein har heimel for å tillate i medhald av naturmangfaldlova § 48, som føreset at tiltaket ikkje skal vera i strid med verneformålet eller vere grunngjeve med vesentlege samfunnsinteresser. Eit underhaldningsprogram med tema bilkjøring vil vera heilt på kollisjonskurs med verneforskrift, forvaltningsplan og profil for nasjonalparken – der det i utgangspunktet er forbod mot bruk av motoriserte framkomstmiddel.

Tiltaket vert vurdert å ha svært avgrensa, eller kanskje til og med negativ marknadsverdi, da det vil vise ein heilt annan aktivitet enn det forvaltninga og reiselivet i området profilerer seg på. Samfunnsnytten vert såleis vurdert som minimal, og unødvendig motorferdsel vil vera i strid med verneforskrifta og naturmangfaldlova.

Det ligg såleis ikkje føre noko grunnlag for å gje løyve i medhald av naturmangfaldlova § 48 for bruk av motoriserte kjøretøy med det formålet som er skissert i søknaden.

Viser elles til vedlagt utskrift av møtebok, sak 10/2014 med fullstendig saksframlegg

Vedtaket kan påklagast etter reglane i forvaltningslova. Eventuell klage skal stilast til Miljøverndepartementet, men sendast via nasjonalparkstyret innan 3 veker etter at brevet er motteke.

Med helsing

Kari Sveen
Nasjonalparkforvaltar

Kopi (e-post) til:

Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Lom fjellstyre	Postboks 94	2686	LOM
Lom kommune	Midtgard	2686	LOM
Statens Naturoppsyn v/ Rigmor Solem			
Jørn Karlsen			
Magnus Snøtun			

Arkivsaksnr: 2013/8016-0

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 26.11.2013

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	10/2014	23.01.2014

Jotunheimen nasjonalpark - Dispensasjon - Motorferdsel - 2013 - Autofil-reportasje i Jotunheimen - Autofil v/ journalist og prosjektkoordinator Stein Inge Stølen**Forvaltar si innstilling**

Med heimel i § 5.1 i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark avslår Nasjonalparkstyret søknad frå Autofil v/ Stein Inge Stølen om dispensasjon for motorferdsel i samband med filming av eit program i serien *Autofil*.

Grunngjeving:

Produksjon av eit program om bilkjøring innan verneområdet vert vurdert å falle utanom det ein har heimel for å tillate i medhald av naturmangfaldlova § 48, som føreset at tiltaket ikkje skal vera i strid med verneformålet eller vere grunngjeve med vesentlege samfunnsinteresser. Eit underhaldningsprogram med tema bilkjøring vil vera heilt på kollisjonskurs med verneforskrift, forvaltningsplan og profil for nasjonalparken – der det i utgangspunktet er forbod mot bruk av motoriserte framkomstmiddel.

Tiltaket vert vurdert å ha svært avgrensa, eller kanskje til og med negativ marknadsverdi, da det vil vise ein heilt annan aktivitet enn det forvaltninga og reiselivet i området profilerer seg på. Samfunnsnytten vert såleis vurdert som minimal, og unødvendig motorferdsel vil vera i strid med verneforskrifta og naturmangfaldlova.

Det ligg såleis ikkje føre noko grunnlag for å gje løyve i medhald av naturmangfaldlova § 48 for bruk av motoriserte kjøretøy med det formålet som er skissert i søknaden.

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 23.01.2014

Vedtak

Med heimel i § 5.1 i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark avslår Nasjonalparkstyret søknad frå Autofil v/ Stein Inge Stølen om dispensasjon for motorferdsel i samband med filming av eit program i serien *Autofil*.

Grunngjeving:

Produksjon av eit program om bilkjøring innan verneområdet vert vurdert å falle utanom det ein har heimel for å tillate i medhald av naturmangfaldlova § 48, som føreset at tiltaket ikkje skal vera i strid med verneformålet eller vere grunngjeve med vesentlege samfunnsinteresser. Eit underhaldningsprogram med tema bilkjøring vil vera heilt på kollisjonskurs med verneforskrift, forvaltningsplan og profil for nasjonalparken – der det i utgangspunktet er forbod mot bruk av motoriserte framkomstmiddel.

Tiltaket vert vurdert å ha svært avgrensa, eller kanskje til og med negativ marknadsverdi, da det vil vise ein heilt annan aktivitet enn det forvaltinga og reiselivet i området profilerer seg på. Samfunnsnytten vert såleis vurdert som minimal, og unødvendig motorferdsel vil vera i strid med verneforskrifta og naturmangfaldlova.

Det ligg såleis ikkje føre noko grunnlag for å gje løyve i medhald av naturmangfaldlova § 48 for bruk av motoriserte kjørety med det formålet som er skissert i søknaden.

Saksopplysningar

Journalist og prosjektkoordinator Stein Inge Stølen i Autofil Magasin / Autofil TV

søkjer om løyve til motorferdsel innan Jotunheimen nasjonalpark for produksjon av eit TV-program i serien *Autofil*. Han viser til at dei er i gang med å spela inn ein hilt ny sesong av *Autofil* på TV, som skal bli svært annleis frå det «gamle» programmet. Det skal visast 10 episodar på MAX / TVNorge til våren, der kvar episode vil vare i ein time.

Utdrag av søknaden:

«- - - Me har tenkt å bevege oss vekk fra austlandet og vise sjåarane kor flott norsk natur faktisk er.

For oss handler bilkjøring like mykje om naturopplevelsen på køyreturen, som sjølve bilen. Me har allerede filma innslag på Dovrefjellet og på Golsfjellet, og no vil me gjerne til Jotunheimen.

I 1928 køyerde Erik Cederwall-Larsen opp til toppen av Galdhøpiggen i ein beltedrevne Morris (video kan sjåast her: <http://www.youtube.com/watch?v=C00CWU0ZHm8>).

Denne pionér-ånden er jo typisk norsk, og me er interessert i å hylle den i eit innslag i TV-programmet. Me veit at det eksisterer mange begrensninger i forhold til ferdsel i utmark med motorisert køyretøy. Men kva kan me få til i Jotunheimen?

Filminga til denne sesongen foregår på vinteren, så all potensiell kjøring i Jotunheimen vil derfor vere på snøføre.

Me har ein draum om å prøve å gjenskape deler av turen som Cederwall-Larsen foretok i 1928.

Alternativt kan me begi oss ut på ein utfordring, denn kan vere som følger: Er det mogleg å komme oss over 2000 meter med bil? Berre turen opp til Djupvasshytta (Noregs høgaste køyrbare veg) er spektakulær nok til å bli god TV.

For å få dette til, må me naturlegvis ha godkjenning fra fylkesmannen. Dette vil i så fall også framgå tydeleg i innslaget, me må understreke at all ferdsel i freda natur i utgangspunktet er strengt forbode.

Eg meiner at dette er ein fin moglekeit til å vise Jotunheimen i eit nytt og annleis lys. Eg er sjølv frå Årdal i Sogn og tykkjer at alt for lite av vår flotte fjellnatur blir vist i slike TV-program.

Me vonar at det kan vere av interesse å samarbeide med oss for å få til dette innslaget. - - -»

Verneforskrift og forvaltningsplan

Verneforskrift:

Verneforskrifta for Jotunheimen NP set i utgangspunktet forbod mot motorferdsel – jf. § 5.1:

«Motorferdsel til lands og på vatn og landing med luftfarty er forbode unntake til ambulanse-, rednings-, brannvern-, oppsyns-, forvaltnings- og politiformål.»

Den generelle dispensasjonsheimelen i pkt. 5.3.4. om «*Køyring i andre naudsynte tilfelle der særlege grunnar ligg føre*» er erstatta av naturmangfaldlova § 48 da denne lova vart sett i kraft.

§ 48 første ledd set rammer for kva unntak som kan vurderast:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Formålet med opprettinga av Jotunheimen nasjonalpark er «å verne eit vilt, eigenarta, vakkert og i stor grad urørt fjellandskap med dyre- og planteliv på overgangen mellom austlandsk og vestlandsk fjellnatur. I nasjonalparken skal det innafor visse rammer vere høve til landbruk, friluftsliv, jakt og fiske, undervisning og forskning.»

Forvaltningsplan for Jotunheimen og Utladalen (utkast etter høyring, 2008):

Om friluftsliv står m.a. følgjande:

«Områda må da forvaltas slik at det og i framtida kan vere mogleg å oppleva ro, stillheit med naturen sine eigne lydar og urørt natur når ein går fotturar, skiturar eller driv jakt og fiske.»

Kap. 4.4. – Strategiar viser følgjande når det gjeld motorferdsel:

«Verdiar knytt til urørt natur, ro og stillheit skal sikrast. Unødig motorstøy skal unngåast»

Forvaltningsplanen inneholder føringar for Dispensasjonspraksis i kap. 8.15.5.

Når det gjeld løyve til filmopptak/media står mellom anna følgjande på side 91-92:

«Med bakgrunn i verneforskriftene bør utgangspunktet for motorferdsel vere ein streng dispensasjonspraksis. Følgjande vilkår vil bli lagt til grunn for motorisert ferdsel:

- - -

h) løyve til transportoppdrag for mediaformål må vurderast konkret. I utgangspunktet vil berre tiltak som kan knytast saman med innhaldet i formålet med vernet, som til dømes opplysningsfilmar med opplæring/undervising som formål, bli gjeve. Reklamefilming skal leggjast utanom verneområda. Det same bør gjelde for spelefilmar o.l. Det kan vere aktuelt å gje løyve til motorferdsel til å dekkje nyhende som blir vurdert som viktige.»

Vurdering

Det er nok fullt mogleg å kopiere handlinga med bil på Galdhøpiggen i samsvar med den gamle filmsnutten frå 1928, men dette var ein enkeltståande og artig kuriositet som ikkje har nokon samanheng med historisk bruk eller bruken ein ønsker å fremme etter at området vart verna.

Aktiviteten vil ikkje setja varige spor på vinterføre, men motorferdsel er i strid med verneforskrifta. Ønsket om lage eit program om bilkjøring i Jotunheimen vil vera i konflikt med verneformålet, og marknadsverdien av eit slik program kan vera meir negativ enn positiv. Programmet kan nok appellere til andre grupper enn dei som brukar parken i dag, men vil ikkje spreie kunnskap om verneområdet eller motivere til det enkle og tradisjonelle friluftslivet som er eit sentralt element i bruken av nasjonalparken. Det er fullt mogleg å vise den flotte naturen i Jotunheimen frå område som er tilrettelagt med bilveg – mellom anna til Juvasshytta (som også er nemnt i søknaden).

Vurdering etter naturmangfaldlova §§ 8-12:

- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) når det gjeld naturmangfald og bruk av området opp mot Galdhøpiggen er godt. Området er viktig for friluftsliv og naturbasert reiseliv, og ein har heile tida prøvd å halde omfanget av motorferdsel på eit minimum, ved berre å tillate nyttetransport. Dette er med og profilerer området som arena for å oppleve stillhet og ro.
- Føre-var-prinsippet (§ 9) tilseier at ein har ein streng praksis når det gjeld motorferdsel i verneområde, og lista for å gjera unntak frå det generelle motorferdsel forbodet må ligge høgt. Det er mange aktørar som har interesse av å bruke Jotunheimen, og ein må følgje ein streng praksis for å unngå stor pågang frå ulike aktørar som ser reklameverdi i å gjera filmopptak i nasjonalparken.
- Etter § 10 “Økosystemtilnærming og samlet belastning” skal eit vedtak vurderast i høve til samla påverknad/forstyrring, om eit løyve kan skape presedens, og såleis kan bidra til ei gradvis forringing av området og utholing av verneforskrifta. Forvaltningsstyresmakta følgjer ein generelt streng praksis i høve til motorferdsel i nasjonalparken, og berre tiltak av stor samfunnsmessig nytteverdi kan gje grunnlag for å gjera unntak frå verneforskrifta når det gjeld tiltak i strid med verneformålet.
- § 11 om at «kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver» er lite relevant.
- § 12 Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetode: Planlagt filmproduksjon har motorisert ferdsel som attraksjon, og det er dermed ikkje relevant å vurdere løysingar utan bruk av motoriserte framkomstmiddel.

I andre saker om bruk av motoriserte hjelpemiddel til filmopptak er det sett som vilkår at scenene som blir spela inn ikkje viser motoriserte framkomstmiddel og at innspelingane kan profilere nasjonalparken og reiselivsdestinasjonen på ein positiv måte. T.d. ved behandling av søknad om filmopptak til programmet Lillyhammer i sak 2/2013 vart det vist til følgjande: «*Filmopptak som blir vist i produksjonen Lillyhammer skal ikkje vise motoriserte framkomstmiddel, men formidle ei hending som skjer langt inne i villmarka.*» For programmet Autofil er det nettopp bilkjøring som er tema, og dei innarbeidde vilkåra frå tidlegare saker om filmopptak vil dermed ikkje vera relevante.

Forvaltningsplanen føreset at denne typen innspelingar skal skje utanom verneområde, og eit program som har motorferdsel som tema er ikkje eigna for å vise naturen i nasjonalparken. Dersom ein skal opne for aktivitetar med filmopptak innan verneområdet, må ein vektleggje aktivitetar som det er lov å utøve innan nasjonalparken.

Konklusjon:

Filming av ein bilkjøring i nasjonalparken kan ikkje knytast til formål med vernet, og det vil gje ein svært ueffektiv signal til oppmuntre til slik aktivitet – uavhengig om det blir presisert i programmet at aktiviteten er forboden utan særskild løyve. Tiltaket vert vurdert å vera i strid med verneformålet og dei overordna måla for verneområdet gjevne i forvaltningsplanen. Ein kan på grunnlag av dette ikkje sjå at det kan vera heimel for å gje løyve i medhald av naturmangfaldlova § 48 til produksjon av eit program om bilkjøring innan verneområdet.